12/07/2020

Διάσταση Αρχιεπισκόπου με Θεολόγους και Θεολογία στην Κύπρο

/ Γνώμες

Του Καθηγητή Χρήστου Κ. Οικονόμου
Προέδρου του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας και
τ. Προέδρου και Κοσμήτορα της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Είναι γνωστό ότι διασώζονται στην εκκλησιαστική παράδοση και ζωή διαφωνίες κορυφαίων προσώπων, προκειμένου η Εκκλησία να ορθοδρομεί και η Θεολογία να οικοδομεί σωστά τους πιστούς και να εκπροσωπείται “ευσχημόνως και κατά τάξη”. Χαρακτηριστικό είναι το επεισόδιο στην Αντιόχεια, τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους, όπου, όταν ήρθε ο Απόστολος Πέτρος στην Αντιόχεια, του αντιμίλησε κατά πρόσωπον ο Απόστολος Παύλος, γιατί ήταν αξιοκατάκριτος. “Ὅτε δὲ ἦλθε Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν” (Γαλ. 2,11). Όταν ο Παύλος διεπίστωσε ότι δεν βαδίζει ο Πέτρος και οι Ιουδαΐζοντες σύμφωνα με την αλήθεια του Ευαγγελίου, τότε ο

Απόστολος των Εθνών επέπληξε τον πρωτοκορυφαίο Αποστόλο Πέτρο ενώπιον όλων. “᾽Αλλ’ ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ ᾽Ιουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐκ ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν;”.

1 Θεωρώ άστοχες και επιζήμιες για την Εκκλησία και το μάθημα των Θρησκευτικών τις δηλώσεις του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσοστόμου Β΄ πρόσφατα στα ΜΜΕ, γιατί στρέφονται εναντίον όλων των Θεολόγων της Κύπρου, και των οργανώσεών τους, Πανελλήνια Ένωση Ελλήνων Θεολόγων (ΠΕΕΘ), Σύνδεσμος Θεολόγων ΟΕΛΜΕΚ και του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, του οποίου έχω την τιμή να είμαι Πρόεδρος. Αυτό, Μακαριώτατε, είναι το δυναμικό, θεολογικά καταρτισμένο, επιστημονικό προσωπικό της Εκκλησίας και της Πολιτείας της Κύπρου, οι οποίοι διακονούν την Ορθόδοξη Παιδεία στα σχολεία της πατρίδας μας. Αυτό το δυναμικό θεολογικό προσωπικό οφείλει η Διοίκηση της Εκκλησίας να το σέβεται και να το αξιοποιήσει, γιατί εκκλησιολογικά Εκκλησία είμαστε όλο το πλήρωμα των πιστών και σε καμία περίπτωση μόνο ο Αρχιεπίσκοπος και οι Ιεράρχες και όχι να καυχιέστε ότι δεν δεχθήκατε να το δείτε και να ακούσετε τις απόψεις του και ότι δεν έπρεπε να δώσουν απάντηση στην κατά πάντα συμπαθέστατη μαθήτρια του Λυκείου της Δασούπολης, η οποία εισηγήθηκε ουσιαστικά την κατάργηση του μαθήματος των Θρησκευτικών.

2 Οι απολυταρχικές απόψεις περί διοικήσεως της Εκκλησίας ως δημόσιας υπηρεσίας με προϊστάμενο τον Αρχιεπίσκοπο εκφεύγουν από κάθε θεολογική διδασκαλία των ορίων της Ορθόδοξης Εκκλησιολογίας και αποτελούν μοναρχικές θέσεις της Παπικής Εκκλησίας, οι οποίες ουδεμία σχέση έχουν με την άκρως δημοκρατική αντίληψη διοίκησης, του Συνοδικού Συστήματος της καθ’ ημάς Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας. Την Εκκλησία συνιστά όλο το πλήρωμά της, κλήρος και λαός.

3 Αγνοείτε, Μακαριώτατε, ότι πρώτος που έδωσε απάντηση στις θέσεις και απόψεις τις μαθήτριας του Λυκείου της Δασούπολης ήταν ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ. Γεώργιος, ως Πρόεδρος της Επιτροπής Παιδείας της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου, σε δελτίο ειδήσεων ιδιωτικού καναλιού; Ακολούθησαν δηλώσεις του Προέδρου του Συνδέσμου των Θεολόγων ΟΕΛΜΕΚ Χριστάκη Ευσταθίου και πιο αναλυτικά και άκρως επιστημονικά θεολογικά τεκμηριωμένα άρθρο του Προέδρου του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, που καθιερώνει το μάθημα των θρησκευτικών επιστημονικά, παιδαγωγικά, πολιτιστικά και κοινωνικά.

4 Από τους επίσημους εκπροσώπους των Συνδέσμων των Θεολόγων δηλώθηκε ότι κανείς δεν ζήτησε να σας δει για τον απλούστατο λόγο ότι δεν ανήκουν στη

διοικητική σας αρμοδιότητα, αλλά στο Υπουργείο Παιδείας, ασχέτως αν εσείς προτιμάτε τον Κώστα Χαμπιαούρη Υπουργό και όχι τον Πρόδρομο Προδρόμου, γιατί ήταν πιο αυστηρός, όπως δηλώσετε δημοσίως. Αλλά και αν ζητούσαν να σας δουν, αντί να τους δεχθείτε με αγάπη και στοργή, ως οφείλατε ως στοργικός πατέρας, να ακούσετε τις απόψεις τους και να αφουγκραστείτε τις αγωνίες τους για το μάθημα των Θρησκευτικών της Ορθοδόξου Θεολογίας, θα αρνιόσασταν να συζητήσετε μαζί τους; Μα είναι ποτέ δυνατόν να έχετε την αίσθηση ότι Εκκλησία είστε μόνο Εσείς, το πολύ και κάποιοι Ιεράρχες; Είμαι βέβαιος ότι τέτοιες απόψεις είναι άκρως επικίνδυνες και ανορθόδοξες και πιστεύω δεν τις αποδέχεται κάνεις Ιεράρχης, ο οποίος κατέχει στοιχειωδώς Ορθόδοξη Θεολογία. Ο Αρχιεπίσκοπος, ως πατέρας όλων, έχοντας μάλιστα ως εργάτες του Ευαγγελίου τους Θεολόγους της Κύπρου, οφείλει να τους αγκαλιάζει με στοργή και αγάπη. Αυτή είναι η δύναμή του, οι πεπαιδευμένοι διάκονοι της Εκκλησίας και της Θεολογίας.

5 Έχω πολλές φορές επισημάνει ως πιστό τέκνο της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου, ο οποίος γεννήθηκα και μεγάλωσα στον Άγιο Επίκτητο της Κερύνειας και από την νηπιακή μου ηλικία είμαι στην Εκκλησία του χωριού μου, δίπλα από τον αείμνηστο ψάλτη πατέρα μου Κυριάκο Χρ. Οικονόμου, ότι Θεολογία εκτός Εκκλησίας δεν υπάρχει, αλλά και Εκκλησία χωρίς Θεολογία δεν νοείται. Η επιστημονική μου κατάρτιση, η θεολογική μου παιδεία και η ακαδημαϊκή μου σταδιοδρομία μου επιβάλλουν και με υποχρεώνουν δεοντολογικά να παρεμβαίνω στα κακώς δρώμενα της Εκκλησίας και της Παιδείας, αλλά και στις προκλήσεις της στρατευμένης αθεΐας εναντίον της Εκκλησίας της ιδιαίτερής μου πατρίδας Κύπρου. Τώρα και δέκα χρόνια περίπου (2011-2020) ασχολούμαι με τις Θεολογικές Σπουδές στην Κύπρο προσφέροντας στην Εκκλησία περισσότερους από τετρακόσιους (400) Μεταπτυχιακούς και Διδακτορικούς φοιτητές. Συνεπώς υποχρεούμαι ως Πανεπιστημιακός Καθηγητής να έχω άποψη και να παρεμβαίνω όταν γίνονται εξόφθαλμες θεολογικές αστοχίες από τον οποιονδήποτε φορέα και πρόσωπα, ώστε τα πάντα στην Εκκλησία να γίνονται “ευσχημόνως και κατά τάξη” και στους εκτός να δίνουμε λόγο “παντί τω αιτούντι”. Εκφράζοντας τη θεολογική διανόηση και τις Θεολογικές Σπουδές στην Τριτοβάθμια Θεολογική Εκπαίδευση στην Κύπρο γνωρίζετε ότι έκανα παρεμβάσεις προς την αριστερή και αθεϊστική διανόηση Κύπρου και Ελλάδας, όταν στράφηκε εναντίον της Εκκλησίας και έγραψα κείμενα, τα οποία είχαν ανάληψη ευθύνης.

6 Με τις δηλώσεις σας, Μακαριώτατε, ενθαρρύνετε τους άθεους και τους υβριστές της Εκκλησίας, οι οποίοι πολλές φορές στο παρελθόν ευθυγραμμίσθηκαν μαζί σας με παρόμοιες δηλώσεις. Αν ο Αρχιεπίσκοπος “τραβά το αυτί” των Θεολόγων, όπως επισημάνθηκε στα ΜΜΕ, αντιλαμβάνεστε ότι αδειάζετε το θεολογικό δυναμικό της Εκκλησίας και δίνετε όπλα τους άθεους να πολεμήσουν

τους Θεολόγους και τις θεολογικές τους απόψεις και φυσικά την ίδια την Εκκλησία. Με τον τρόπο αυτό εξασθενείτε τη δυναμική παρουσία των Θεολόγων στην Εκπαίδευση και υποτιμάτε τους πιο άξιους συνεργάτες της Εκκλησίας, οι οποίοι μάλιστα αδαπάνως από μέρους της Εκκλησίας υπηρετούν τη Θεολογία και προσφέρουν σημαντικά στην Παιδεία του τόπου μας. Αντί, λοιπόν, Μακαριώτατε, να εξευτελίζετε τους συνεργάτες σας, καλέστε τους όλους σε συνεργασία. Τους έχετε όλους ανάγκη και όλοι είναι καλοπροαίρετοι να προσφέρουν τη θεολογική διακονία τους στην Εκκλησία. Επίσης, το να αρνείστε να στέλνετε χαιρετισμό στα Επιστημονικά Συνέδρια των Συνδέσμων των Θεολόγων είναι, επίσης, αρνητικό για τον θεσμό που εκπροσωπείτε, διότι ο Αρχιεπίσκοπος είναι διάκονος της Εκκλησίας, μέλη της οποίας είναι και οι Θεολόγοι.

7 Πολύ εύστοχα, Μακαριώτατε, συγχαρήκαμε τη μαθήτρια για το θάρρος, που είχε να εκφράσει σε άρθρο της τις απόψεις της για το μάθημα των Θρησκευτικών, υποχρεωτικό ή επιλογής. Και πολύ σωστά επεσήμανε και ο Μητροπολίτης Πάφου κ. Γεώργιος, ότι το μάθημα των Θρησκευτικών, δηλαδή της Ορθόδοξης Θεολογίας, στη Μέση Εκπαίδευση είναι υποχρεωτικό σε όλους τους Ορθόδοξους μαθητές, ενώ προαιρετικά μπορούν να εξαιρούνται οι μη Ορθόδοξοι μαθητές. Αυτό δήλωσαν και οι Σύνδεσμοι των Θεολόγων Κύπρου με σαφήνεια και ο Υπουργός Παιδείας και αυτό είναι από το 1963 το καθεστώς που επικρατεί για το μάθημα των Θρησκευτικών. Στο άρθρο μου ανέλυσα επιστημολογικά και θεολογικά τα επιχειρήματα που καταδεικνύουν γιατί εντάσσεται στα υποχρεωτικά μαθήματα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και το πως στηρίζουν το γνωσιολογικό περιεχόμενο της Παιδείας. Συνεπώς τα όσα ειπώθηκαν και γράφτηκαν, στηρίζουν και καθιερώνουν το μάθημα των Θρησκευτικών στα Σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με σαφήνεια και επιστημονική τεκμηρίωση.

8. Οι ανεύθυνες αναφορές χαρακτηρισμών ακραίων και εξωεκκλησιαστικών στοιχείων δεν πρέπει να νομιμοποιούνται, οπότε θεωρώ άστοχη και τη γενική και αόριστη παρέμβαση της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, Δέσπως Μιχαηλίδου, η οποία δεν συγκεκριμενοποίησε στη δήλωσή της, ότι δεν αφορά στα θεσμικά όργανα της Εκκλησίας και της Παιδείας, δηλαδή τους Θεολόγους Εκπαιδευτικούς, με αποτέλεσμα να δώσει αφορμή άστοχης παρέμβασης της αθεϊστικής προπαγάνδας. Η επισήμανση της κυρίας Επιτρόπου “περί προσωπικής επίθεσης, και όχι προσπάθεια για δημόσιο διάλογο ή κριτική των θέσεων της μαθήτριας για αυτό και καλώ λοιπόν”, ανέφερε, “όσους έχουν εκφραστεί με μισαλλοδοξία και με προσωπικούς, απαξιωτικούς χαρακτηρισμούς να τερματίσουν άμεσα τις παρεμβάσεις τους”, σαφώς δεν αφορούν τις δηλώσεις του Μητροπολίτη Πάφου, ούτε τις δηλώσεις του Συνδέσμου των Θεολόγων της Κύπρου, πολλώ μάλλον το άρθρο του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου

Λευκωσίας, το οποίο ήταν απόλυτα επιστημονικά τεκμηριωμένο, με ύφος και ήθος εκπαιδευτικό και παιδαγωγικό.

9 Μακαριώτατε, η παρούσα κριτική παρέμβασή μου στις πρόσφατες δηλώσεις σας στα ΜΜΕ έκρινα ότι ήταν άκρως απαραίτητη για να αποκαταστήσει τα πράγματα στις αληθινές θεολογικές και επιστημονικές τους διαστάσεις. Αδικήσατε τον εαυτό σας και τους πιο πολύτιμους συνεργάτες της Εκκλησίας, τους οποίους οφείλετε να αγκαλιάσετε ως στοργικός πατέρας με αγάπη και στοργή και διάθεση απόλυτης συνεργασίας. Επίσης δώσατε δικαιώματα σε άθεους και πολέμιους της Εκκλησίας να επιχαίρουν με τα δικά σας άστοχα επιχειρήματα. Η κριτική μου είναι καλοπροαίρετη και, όπως συνεργαστήκαμε στο παρελθόν 2011-2015 για την εισαγωγή και εδραίωση των Θεολογικών Σπουδών στην Κύπρο, πάντοτε είμαι διατεθειμένος να συνεργαστώ μαζί σας και με όλους τους εκκλησιαστικούς θεσμικούς παράγοντες της Εκκλησίας. Γνωρίζετε ήδη ότι το Τμήμα Θεολογίας, που εισέρχεται από το 2015 στον έκτο χρόνο λειτουργίας του, με περισσότερους από τριακόσιους (300) Μεταπτυχιακούς και Διδακτορούχους φοιτητές, βρίσκεται υπό την αιγίδα του φιλόμουσου και πεπαιδευμένου Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου.

10. Για λόγους απόλυτης αντικειμενικότητας, δράττομαι της ευκαιρίας να σας συγχαρώ για την κατασκευή των φοιτητικών εστιών που οικοδομήσατε στη Λεμεσό, έργο εξόχως φιλανθρωπικό για τους φτωχούς φοιτητές του τόπου μας. Η κρίση δε σημαίνει κατάκριση αλλά υποστήριξη της αλήθειας των γεγονότων και της εκκλησιαστικής τάξεως και δεοντολογίας ως θετική συμβολή στην αρμονική συνεργασία της Διοικούσας Εκκλησίας και του θεολογικού κόσμου της Κύπρου, που είναι τα πιο πολύτιμα και αναγκαία πρόσωπα που είναι στη διακονία της Ορθόδοξης Θεολογίας και της Εκκλησίας. Είναι γνωστό ότι συμπληρώνονται φέτος δέκα (10) χρόνια από τότε που αποφασίσαμε την εισαγωγή των Θεολογικών Σπουδών στην ιδιαίτερη μου πατρίδα την Κύπρο με συναδέλφους Καθηγητές εγνωσμένου κύρους. Σήμερα το Τμήμα Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας με την άριστη οργάνωσή του, τους Καθηγητές διεθνούς κύρους και φοιτητές από όλες τις επιστημονικές ειδικότητες, προσφέρει έργο υψηλού επιπέδου υπό την αιγίδα, όπως προανέφερα, του Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου, σε συνεργασία και με τους Μητροπολίτες Λεμεσού κ. Αθανάσιο, Λαγκαδά κ. Ιωάννη, Κηφισίας κ. Κύριλλο, Κορίνθου Διονύσιο και τον Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Ειρηναίο. Ανάμεσα στους φοιτητές του υπάρχει σημαντικός αριθμός ιεραρχών από Κύπρο και Ελλάδα. Πρόκειται συνεπώς για Τμήμα με άκρως εκκλησιολογικό, επιστημονικό και θεολογικό χαρακτήρα, με καλές επιστημονικές προδιαγραφές για την Εκκλησία και την Παιδεία του νησιού μας και είναι στην υπηρεσία της Εκκλησίας.

Εύχομαι, τέλος, Μακαριώτατε, η παρούσα παρέμβασή μου να θεωρηθεί ως συμβολή στην διόρθωση των άστοχων δηλώσεων, οι οποίες προκάλεσαν θλίψη στον θεολογικό κόσμο της Κύπρου και εξέθεσαν την Ορθόδοξη Θεολογία σε εχθρούς και αντιπάλους της Εκκλησίας.